

۱. حوه عملکرد اعتبارات اسنادی (L/C) را در فرآیند واردات کالای سرمایه‌ای از یک کشور اروپایی به تفصیل شرح دهید. نقش هر یک از طرفین را تحلیل کنید.
۲. در شرایط نوسان نرخ ارز، چگونه بانک‌های بین‌المللی از ابزارهای هجینگ برای پوشش ریسک استفاده می‌کنند؟ تأثیر نوسان‌گیری از طریق قراردادهای فرووارد را بررسی نمایید.
۳. فرض کنید واردکننده ایرانی کالایی را به ارزش ۲۰۰,۰۰۰ یورو خریداری کرده است و با استفاده از اعتبارات اسنادی اقدام به پرداخت می‌نماید. نرخ برابری یورو به ریال ۵۷,۰۰۰ ریال است. هزینه کل معامله را برآورد کرده و مراحل گشایش اعتبار را تشریح کنید.
۴. با استفاده از مدل SWIFT، نحوه انتقال وجوه در تراکنش‌های بین‌المللی را شرح دهید. مزایا و محدودیت‌های استفاده از این سیستم در بانکداری خارجی را تحلیل نمایید.
۵. بانک‌های تجاری چگونه با استفاده از پوشش ریسک نرخ بهره در بازارهای بین‌المللی از زیان‌های احتمالی جلوگیری می‌کنند؟ مثالی کاربردی از نرخ بهره شناور و ابزارهای مشتقه ارائه دهید.
۶. تفاوت بین بروات وصولی (Collection) و اعتبارات اسنادی از نظر امنیت، هزینه و سرعت تسویه را مقایسه کرده و کاربرد هر یک را در موقعیت‌های مختلف توضیح دهید.
۷. مفهوم ریسک کشوری (Country Risk) را تعریف کرده و ابزارهای مدیریت آن را از منظر بانک‌های فعال در حوزه بانکداری بین‌الملل بررسی نمایید.

۸. در صادرات غیرنفتی ایران به کشورهای همسایه، چه سازوکارهایی برای انتقال پول و تضمین پرداخت وجود دارد؟ نقش بانک‌های واسط و توافق‌نامه‌های پولی دوجانبه را تحلیل کنید.

۹. نقش بانک‌های کارگزار (Correspondent Banks) در اجرای عملیات بانکی بین‌المللی چیست؟ یک سناریوی عملی در صادرات به آمریکای لاتین ارائه دهید.

۱۰. در چارچوب مقررات بانکداری بین‌الملل (نظیر UCP 600، چگونه تطابق اسناد در اعتبارات اسنادی بررسی می‌شود؟ تأثیر مغایرت اسناد بر روند پرداخت را تحلیل نمایید.

۱. اعتبارات اسنادی (Letter of Credit) نوعی تعهد پرداخت بانکی است که برای کاهش ریسک بین خریدار و فروشنده استفاده می‌شود.

در واردات کالای سرمایه‌ای، واردکننده از بانک گشایش‌کننده (Issuing Bank) می‌خواهد L/C را به نفع فروشنده افتتاح کند. بانک فروشنده (Advising Bank) اعتبار را به فروشنده اطلاع می‌دهد.

مراحل شامل: درخواست گشایش اعتبار → بررسی مدارک → ارسال اسناد حمل → تطبیق اسناد با شرایط → پرداخت وجه.

فروشنده با اطمینان از دریافت وجه، کالا را ارسال می‌کند. بانک‌ها نقش تضمینی دارند و اگر اسناد تطبیق داشته باشند، وجه را می‌پردازند.

۲. در نوسان نرخ ارز، بانک‌ها از ابزارهای مشتقه برای پوشش ریسک (Hedging)

استفاده می‌کنند، از جمله قراردادهای فوروارد (Forward Contracts).

مثال: بانک برای وارداتی که قرار است ۳ ماه دیگر انجام شود، نرخ ثابت ارز را با فروشنده توافق می‌کند. اگر در آینده نرخ ارز افزایش یابد، بانک با نرخ قرارداد فوروارد خرید را انجام می‌دهد و زیان ناشی از افزایش نرخ را کاهش می‌دهد.

این کار از سود احتمالی جلوگیری می‌کند اما امنیت مالی را افزایش می‌دهد. هجینگ در مدیریت ریسک ارزی بسیار حیاتی است.

۳. ارزش معامله: ۲۰۰,۰۰۰ یورو

نرخ برابری: ۵۷,۰۰۰ ریال/یورو

هزینه کل:  $۲۰۰,۰۰۰ \times ۵۷,۰۰۰ = ۱۱,۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰$  ریال

مراحل گشایش اعتبار اسنادی:

۱. امضای قرارداد تجاری بین خریدار و فروشنده

۲. ارائه درخواست گشایش اعتبار به بانک

۳. بررسی مدارک و شرایط و اخذ تضامین

۴. ارسال L/C به بانک فروشنده

۵. ارسال کالا و ارائه اسناد

۶. بررسی اسناد توسط بانک گشایش‌کننده

۷. انتقال وجه به بانک فروشنده

تمام این مراحل مطابق مقررات UCP 600 انجام می‌گیرد.

۴. سیستم SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial

Telecommunication) شبکه‌ای جهانی برای تبادل پیام‌های مالی بین

بانک‌هاست.

فرآیند انتقال: بانک صادرکننده دستور پرداخت را از طریق پیام SWIFT به بانک مقصد

ارسال می‌کند. هر پیام دارای کد مشخصی است (مانند MT103 برای پرداخت بین‌بانکی).

مزایا: امنیت بالا، سرعت، استانداردسازی جهانی

محدودیت‌ها: هزینه‌های بالا، وابستگی به زیرساخت بین‌المللی، آسیب‌پذیری در تحریم‌ها

SWIFT در تسویه اعتبارات اسنادی، حواله‌ها، حواله‌های ارزی و سوآپ بانکی کاربرد دارد.

۵. بانک‌ها در نرخ بهره شناور (مثلاً  $LIBOR + 2\%$ ) (ممکن است در صورت افزایش نرخ

بهره، با افزایش هزینه تأمین مالی مواجه شوند. برای پوشش این ریسک از سوآپ نرخ

بهره (Interest Rate Swap) استفاده می‌شود.

در این قرارداد، بانک با طرف مقابل توافق می‌کند که نرخ بهره ثابت بپردازد و نرخ شناور

دریافت کند.

اگر نرخ بهره بالا برود، دریافتی بانک بیشتر می‌شود و افزایش هزینه‌ها جبران می‌شود.

این ابزار در وام‌های ارزی با نرخ‌های بین‌المللی کاربرد زیادی دارد.

۶. اعتبارات اسنادی امنیت بالاتری دارند چون بانک تضمین پرداخت را ارائه می‌دهد.

در مقابل، بروات وصولی تنها انتقال اسناد از طریق بانک است بدون تعهد پرداخت.

| بروات وصولی | اعتبارات اسنادی | ویژگی |
|-------------|-----------------|-------|
| متوسط       | بالا            | امنیت |

|       |      |       |
|-------|------|-------|
| سرعت  | بالا | کمتر  |
| هزینه | بالا | پایین |

در معاملات جدید یا با طرف‌های ناشناس، استفاده از L/C ارجح است. در روابط تجاری پایدار، بروات وصولی مقرون به صرفه تر است.

۷. ریسک کشوری به احتمال ناتوانی یا عدم تمایل کشور مقصد در بازپرداخت بدهی یا انتقال ارز گفته می‌شود.

عوامل شامل: تحریم‌ها، ناآرامی سیاسی، کنترل ارز، نکول دولت.

ابزارهای مدیریت:

- تحلیل ریسک توسط مؤسسات اعتبارسنجی (مثلاً Moody's)

- استفاده از بیمه اعتبار صادراتی

- محدودیت اعتبارات اسنادی به کشورهای پرریسک

- تنوع بخشی به مقاصد صادراتی

بانک‌ها قبل از هر تعامل بین‌المللی باید ریسک کشوری را تحلیل کنند.

۸. برای صادرات غیرنفتی، روش‌هایی مانند حواله ارزی، اعتبار اسنادی متقابل، صرافی‌های

مجاز، و تسویه با ارز محلی استفاده می‌شود.

بانک‌های واسط نقش انتقال‌دهنده وجوه را دارند. در صورت نبود روابط کارگزاری مستقیم،

بانک واسط عملیات مالی را تسهیل می‌کند.

توافق‌های پولی دوجانبه بین بانک‌های مرکزی (مانند تهاتر یا پیمان پولی) نیز در شرایط تحریم‌ها اهمیت دارد.

مثلاً ایران و عراق با مکانیزم دینار به ریال مبادلاتی انجام داده‌اند.

۹. بانک کارگزار واسطه‌ای است بین دو بانک که رابطه مستقیم ندارند.

مثال: صادرکننده ایرانی به مشتری در برزیل کالا می‌فروشد. بانک ایرانی به بانک

کارگزار در اروپا پیام می‌دهد تا مبلغ را به بانک برزیلی منتقل کند.

بانک کارگزار حساب دوطرفه با هر دو بانک دارد و تسویه بین‌المللی را ممکن می‌سازد.

در نبود این بانک‌ها، تراکنش‌های ارزی و اعتباری مختل می‌شود.

۱۰. طبق UCP 600، تطابق اسناد (Documentary Compliance) باید دقیق و

بدون مغایرت باشد.

اگر مغایرتی در اسناد حمل، بیمه‌نامه یا فاکتور باشد، بانک می‌تواند از پرداخت امتناع

کند.

بررسی‌ها شامل: تطابق مشخصات کالا، تاریخ حمل، مبلغ، شرایط بیمه، مبدأ و مقصد کالا

است.

مغایرت‌ها ممکن است به تعویق پرداخت یا لغو اعتبار منجر شود.

بنابراین دقت در تنظیم اسناد و هماهنگی با بانک بسیار حیاتی است.